

පළාත් අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව සබරගමුව - සති පාසල

විෂය- ගණිතය

සතිය- 3

ශ්‍රේණිය 10

Prepared by- S.A.C.J.පෙරේරා. (කැ/දෙහි/වහකුල ක.වි.

3.භාග

භාග වර්ග :-

1. තත්‍ය භාග(නියම භාග) :- හරයට වඩා ලවය කුඩා වූ භාග

උදා :- $\frac{2}{3}, \frac{3}{4}, \frac{4}{5}$

2. ඒකක භාග :- ලවය 1 වූ භාග

උදා :- $\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}$

3. මිශ්‍ර සංඛ්‍යා :- පූර්ණ සංඛ්‍යාවක් සහ නියම භාග එකතු වූ භාග

උදා :- $3\frac{1}{2}, 4\frac{3}{5}, 6\frac{2}{9}$

4. විෂම භාග :- හරයට වඩා ලවය විශාල වන සහ හරය සහ ලවය සමාන වන භාග

උදා :- $\frac{9}{2}, \frac{17}{8}, \frac{3}{3}$

❖ තුල්‍ය භාග :- භාගයකට සමාන වන වෙනත් භාග තුල්‍ය භාග ලෙස හැඳින්වේ.

භාගයක ලවයත් හරයත් එකම සංඛ්‍යාවකින් ගුණ කිරීමෙන් හෝ බෙදීමෙන් තුල්‍ය භාග ලබා ගත හැක.

උදා :- (i). $\frac{2}{3} \times \frac{2}{2} = \frac{4}{6}$, (ii) $\frac{2}{3} \times \frac{3}{3} = \frac{6}{9}$, (iii) $\frac{2}{3} \times \frac{6}{6} = \frac{12}{18}$
(i). $\frac{4}{8} \div \frac{2}{2} = \frac{2}{4}$, (ii) $\frac{6}{9} \div \frac{3}{3} = \frac{2}{3}$, (iii) $\frac{21}{49} \div \frac{7}{7} = \frac{3}{7}$,

භාග සුළු කිරීමේ අනුපිළිවෙල

- ❖ වරහන් තුළ කොටස් - B - (Brackets)
- ❖ 'න්' සම්බන්ධ කොටස් - O - (Of)
- ❖ බෙදීම හා ගුණ කිරීම - D - (Division)
- (වමේ සිට දකුණට) - M - (Multiplication)
- ❖ එකතු කිරීම හා අඩු කිරීම - S - (Subtraction)

10 ශ්‍රේණිය පෙළ පොතේ I කොටසේ 30,31,32 පිටුවෙහි පුනරීක්ෂණ අභ්‍යාස මාලාවේ ගැටළු විසඳන්න.

භාග භාවිතය :-

පහත දැක්වෙන ප්‍රමාණ ගණනය කරන්න.

$$\begin{aligned} \text{උදා :-} \quad (i). \quad & \text{රු.} 3000 \text{ න් } \frac{1}{3} & (ii). \quad & \text{රු.} 8.4 \text{ l න් } \frac{3}{4} \\ & \frac{1000}{3} & & = 8.4 \times \frac{3}{4} \\ & = \cancel{3000} \times \frac{1}{3} & & = 6.3 \text{ l} \\ & = \text{රු. } 1000.00 & & \end{aligned}$$

(iii) .භාණ්ඩ නිෂ්පාදකයෙක් පසුගිය මාසයේ තම නිෂ්පාදන වලින් $\frac{3}{5}$ ක් වෙළඳපොළට යැවීය. ඉතිරියෙන් $\frac{1}{2}$ ක් නිවසේදීම විකුණා ගැනීමට හැකි වූ අතර භාණ්ඩ 50ක් පමණ එම මාසයේ නිවසේ ඉතිරි විය.

i. වෙළඳ පොළට යැවීමෙන් පසු ඉතිරිවූයේ නිෂ්පාදිත භාණ්ඩ වලින් කවර භාගයක්ද?

ii. මුළු නිෂ්පාදනයෙන් කවර කොටසක් නිවසේදීම විකුණා ගැනීමට හැකි වූයේද?

iii. එම මාසයේ මුළු නිෂ්පාදනය කොපමණද?

$$\begin{aligned} (i). \text{ වෙළඳ පොළට යැවීමෙන් පසු ඉතිරි භාගය} &= 1 - \frac{3}{5} \\ &= \frac{2}{5} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (ii). \text{ නිවසේදීම විකුණන ලද භාගය} &= \text{ඉතිරියෙන් } \frac{1}{2} \\ &= \frac{2}{5} \text{ න් } \frac{1}{2} \\ &= \frac{2}{5} \times \frac{1}{2} \\ &= \frac{1}{5} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} (iii). \text{ එම මාසයේ අලෙවි වූ මුළු භාගය} &= \frac{1}{5} + \frac{3}{5} \\ &= \frac{4}{5} \end{aligned}$$

$$\text{ඉතිරි භාගය} = 1 - \frac{4}{5}$$

$$\text{මුළු නිෂ්පාදනයෙන් } \frac{1}{5} = 50$$

$$\begin{aligned} \therefore \text{ මුළු නිෂ්පාදනය} &= 50 \times 5 \\ &= 250 \end{aligned}$$